

որ իրենք արամադիր են որոշ գիշումներ անել Լոռիի շրջանում, բայց Ախալքալաքի գաւառում՝ ո՛չ մի գիշում: Նրանք առաջարկեցին հետեւեալ սահմանագիծը Վրաստանի և Հայաստանի միջև.

Ակսելով Չաթընդաղ 7378 դադաթից Թիֆլիսի և Գանձակի նահանգների սահմանագծից՝ սահմանը պէտք է անցնէր Բուրը-Կոնտ 6475 լեռան կատարով, ապա, ջրաբաշխի ուղղութեամբ, Ակոռի գիւղի հարաւային կէտին, ուր ձախ կողմից թափուում է մի գետակ Դերեթաչայի մէջ: Այստեղից, ուղիղ գծով դէպի Ակուտկայա սարը և ապա ջրաբաշխով մինչև 7252 նշանը, այստեղից լեռնաշղթայով Կրեստովայա լեռան կատարը 6488: Յետոյ, ջրաբաշխով, Գայլի Դրունք լեռնանցքով — Օսինովայա լեռը — Լոկ լեռը — Լոկի լեռնանցքը — 5752 բարձունքը, Սաաթի դիւղը հարաւից առնելով՝ 6132 բարձունքը: Այստեղից ջրաբաշխով՝ Ինգանչայ գիծը, ապա Կարանըխ գետով Լէյլի դաղ բարձունքը: Ապա՝ Թիֆլիսի նահանգի նախկին սահմանը, Օկիւղդաղ 8018 լեռան վրայով՝ Օրտուլդաղ 8030 լեռը, 8127 նշանը մինչև Ուչ-Թափալար 9783 լեռը»:

Այսպիսով, ամբողջ Լոռիի դաշտը և երկաթուղին մինչև Սանահին պիտի անցնէին Հայաստանին: Այս գիծը վրացիները համաձայնում էին նկատել իբրև ժամանակաւոր սահման. եթէ Հայաստանի ակնկալութիւնները Թիւրքիայից իրականանային, սահմանագիծը պէտք է վերաքննէր:

Հայերը համաձայնում էին պայմանական կերպով գիշել Ախալքալաքի մեծ մասը՝ պահելով իրենց ձեռքին լճերի շրջանը: Լուրջ գիշումներ էին անում և Լոռիի շրջանում: Հայերն առաջարկում էին հետեւեալ սահմանագիծը. Կողբ գիւղից 4 վերստ հիւսիս-արեւմուտք գտնուող Շումալ (3465) լեռը. ապա՝ 1603 բարձունքով, 3938 (Գեղիկ-Բուռուն լեռը) բարձունքի վրա գտնուող ձմեռանոցով դէպի Քէչէլ Կոնդ (4865) լեռը, Բուղաքար լեռը. ապա՝ 7364 բարձունքի վրա գտնուող ձմեռանոցից դէպի Լալար սարը (8386), 7262 բարձունքը, որտեղից սահմանը շուտ է դալիս դէպի հիւսիս-արեւմուտք, Կրեստովայա (6488) լեռը, 5810 բարձունքով (Գայլի Դրունք լեռնանցքը) Օսինովայա սարը, Լոկ սարը (7038), ապա՝ Լոկի լեռնանցքը (5999), «Սաաթի» մակագրութեան վրայով դէպի 5752, 5334 բարձունքը, որտեղից ուղիղ գծով Աղրիքար (9765) լեռը: Եւ Ախալքալաքի գաւառով՝ Աղրիքար (9765) լեռը՝ դէպի Շիշ Թափա (8820) լեռը, 7637 (Սուրբ Յովհաննէս) բարձունքը, 7168 (Պոտ-Չանա-Թափա լեռը) բարձունքը, 6741 բարձունքը, էշտիա գիւղի (որ պիտի մնայ Հայաստանին) վրայով Ուչ-Թափա (6254) լեռը, որտեղից ուղիղ գծով 4319 բարձունքը, որ Քուռից արեւմուտք է գտնուում (Օկամ և Ազմանա գիւղերը թողնելով Վրաստանին). ապա՝ սահմանը անցնում է դէպի հարաւ-արեւմուտք, Քուռ գետի հոսանքով, մինչև Արգահան:

Ինչպէս տեսնում ենք, հայ-վրացական սահմանագծի հիմնական տարրերութիւնը Լոռիում Ալլահվերդիի պղնձահանքերն էին. վրացիները պահանջում էին Ալլահվերդին իրենց, հայերը՝ իրենց: Եւ երբ վրացիները